

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor Penitenciární péče
(kombinace):

Majetková trestná činnost
Property Delinquency

Bakalářská práce: 09-FP-KSS-4038

Autor:

Radek Deško

Podpis:

Adresa:

Aloisina Výšina 421/20

460 05, Liberec 5

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Konzultant:

Počet

Stran	Grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
74	22	2	2	17	4

V Liberci dne: 15.4.2010

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 15. 4.2010

Radek Deško

Poděkování

Děkuji pracovníkům Krajského ředitelství policie Liberec, pracovníkům Policejního prezidia, za zpřístupnění k potřebným údajům k pachatelů trestné činnosti. Dále bych chtěl poděkovat vedoucí práce paní Mgr. Květuši Slukové za cenné rady a připomínky k jejímu vypracování.

Anotace

Bakalářská práce se v teoretické části zabývá problematikou osobností, teorií příčin a vzniku kriminálního chování jedinců, kteří se dopouštějí páchaní majetkové trestné činnosti.

V praktické části se zabývá pachateli majetkové trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel v okrese Liberec. Autor se zabývá otázkami porovnávání pachatelů z řad trvale žijících v Liberci s pachateli, kteří v Liberci nežijí. Práce je rovněž zaměřena na specifika uvedené trestné činnosti.

Klíčová slova: bezdomovectví, dědičnost, droga, mediacce, nezaměstnanost, pachatel, parta, probace, recidiva, trestná činnost

The Annotation

The bachelor thesis inquires in its theoretical part into personality issues, theory of causes and emergence of criminal behaviour of individuals committing property crime.

In its practical part it inquires into property crime offenders concerning burglary of cars parked in the Liberec district. The author inquires into questions regarding comparison of offenders living permanently in Liberec, and non-residents. The thesis is as well focused to specifics of aforesaid criminal activity.

Homelessness, heredity, drug, mediation, unemployment, offender, team, probate, recurrence, crime

Die Annotation

Die theoretische Seite der Bachelorarbeit beschäftigt sich mit der Problematik der Persönlichkeit und der Ursache des Eindringen in das kriminalistische Benehmen der Individuen, welche die Tat strafrechtlich begehen.

In dem praktischen Teile beschäftigt sie sich mit den Tätern des Vermögens Einbrechen in die geparkte Fahrzeuge im Bezirk Liberec. Der Autor beschäftigt sich mit

Fragen der Begleichung der Reihe der Täter, die in Liberec immer wohnen und die in Liberec nicht wohnen. Die Arbeit ist auch gezieht auf die angegebene Spezifische Straftätigkeit.

Die Obdachlosigkeit, die Erblichkeit, die Droge, die Vermittlung, die Arbeitslosigkeit, der Täter, die Gruppe, die Bewährung, der Rückfall, die Straftätigkeit

Seznam zkratek

atd. - a tak dále

CNC – centrální nervový systém

č. - číslo

mld. – miliard

např. – například

odst. – odstavec

OPP – obecně prospěšné práce

OSPOD – oddělení sociálně právní ochrany dětí

PMS – Probační a mediační služba

popř. – popřípadě, případně

tis. – tisíc

tj. - to je

Sb. – sbírky

tis. – tisíc

§ - paragraf

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Radek Deško
adresa: Aloisina Výšina 421, 460 05 Liberec 5
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: Majetková trestná činnost
Název BP v angličtině: Property Delinquency
Vedoucí práce: Mgr.Květuše Sluková
Konzultant:
Termín odevzdání: 15. 4. 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20. 3. 2009

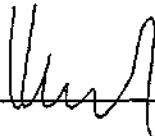
děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): DEŠKO RADEK

Datum: 22. 2. 2010

Podpis:

Název BP: MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Podpis:

Cíl: Vlivy a příčiny páčání trestné činnosti majetkového charakteru

Požadavky: Studium odborné literatury a zdrojů, sběr a analýza dat, respondenti v okrese Liberec za období let 2007-2009

Metody: Studium spisových materiálů pachatelů, sběr a analýza dokumentace osob páchajících majetkovou trestnou činností, policejní statistiky

Literatura: SOCHŮREK, J. Vybrané kapitoly ze sociální patologie. 1. vydání. Liberec: TU v Liberci, 2001. ISBN 80-7083-494-3
VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese. 2. vydání. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3
ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3
ČÍRTKOVÁ, L. Kriminální psychologie. Praha: Eurounion, 1998.
ČÍRTKOVÁ, L., ČERVINKA, F. Forenzní psychologie. Praha: Suport, 1994. ISBN

Obsah

I ÚVOD	10
II TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1 Dědičnost	11
2.2 Typ osobnosti	11
2.3 Hlavní směry a přístupy k sociálním deviacím:	11
2.4 Chování	12
2.4.1 Asociální chování	12
2.4.2 Disociální chování	12
2.4.3 Antisociální chování	12
2.5 Sociálně rizikové skupiny	13
2.5.1 Příležitostná skupina	13
2.5.2 Parta	13
2.5.2 Delikventní party	15
2.6 Trestná činnost	16
2.7 Teorie příčin kriminálního chování	16
2.7.1 Výskyt vzniku kriminálního chování	17
2.7.2 Příčiny vzniku	19
2.8 Návyková látka	20
2.9 Droga	21
2.10 Závislost	21
2.10.1 Syndrom závislosti	21
2.10.2 Znak závislosti	22
2.10.3 Nebezpečnost odvykacích stavů a látek	22
2.10.4 Poruchy duševního zdraví, které návykové látky způsobují	22
2.11 Typy pachatelů	24
2.12 Mladiství pachatelé	26
2.12.1 Kriminologické a psychologické faktory	26
2.13 Forenzní pedopsychiatrie	27
2.14 Nezaměstnanost	28
2.15 Bezdomovectví	28
2.15.1 Příčiny bezdomovectví	28
2.15.2 Výskyt bezdomovectví	29
2.15.3 Osobnost bezdomovce	29
2.15.4 Schopnosti	29

2.16 Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.)	30
2.17 Majetková trestná činnost	32
2.18 Recidiva	34
2.19 Probační a mediační služba ČR	34
2.19.1 Zákon	34
2.19.2 Poslání, cíle a činnosti PMS České Republiky	34
III PRAKTICKÁ ČÁST	38
3.1 Cíl praktické části	38
3.2 Stanovené předpoklady	39
3.3 Použité metody	39
3.3.1 Analýza statistických materiálů	40
3.3.2 Řízený rozhovor a analýza spisových materiálů	40
3.4 Charakteristika zkoumaného vzorku	41
3.5 Realizace výzkumného šetření a interpretace výsledků	41
3.5.1 Interpretace na základě analýzy statistických údajů.	41
3.5.2 Interpretace výsledků použitých metod	45
3.6 Vyhodnocení získaných dat a stanovených předpokladů	66
IV ZÁVĚR	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
SEZNAM PŘÍLOH	71

I Úvod

Naše společnost se v dnešní době potýká především se vzniklou světovou hospodářskou krizí, která přináší do našeho života problémy ekonomické, společenské a politické.

Uvedené skutečnosti mají vliv na chování obyvatelstva, na přístup lidí k životním situacím a neméně pak i na vývoj každého konkrétního jedince v chování a jeho potřebě dodržovat společenská pravidla a normy.

Velkou změnu v myšlení obyvatelstva přinesly a události v roce 1989. Po pádu železné opony se znovu vytvářely společenské normy a pravidla pro nově vzniklou demokratickou společnost.

Uvedené změny přinesly pro společnost mnoho pozitivního, získání demokracie, svobody každého jednotlivce ve společnosti. Společenské změny však přinesly i negativní, odvrácenou stránku. Především z kriminologického hlediska se jedná o neúměrný nárůst kriminality ve společnosti, a to ve všech směrech. Nejčastěji páchanou trestnou činností je trestná činnost majetkového charakteru.

II Teoretická část

2.1 Dědičnost

Souhrn všech dědičných informací po rodičích se nazývá genotyp. Genetické vlohý jsou pak hlavním určujícím mírem rizika vzniku nějaké psychické odchylky. Psychické poruchy z dispozice dědičnosti mohou vyplývat z několika různých způsobů narušení genotypu. Vliv prostředí má neméně důležitou roli při získávání charakteristických vlastností jedince. Působení prostředí přímo závisí jak na podnětech, tak na způsobu, jak je určitý jedinec interpretuje a zpracovává. Jak na ně reaguje a jaký k nim zaujme postoj. Dědičnost v interakci s prostředím, vytváří fenotyp, který je hlavním ukazatelem chování každého jedince ve společnosti.¹

2.2 Typ osobnosti

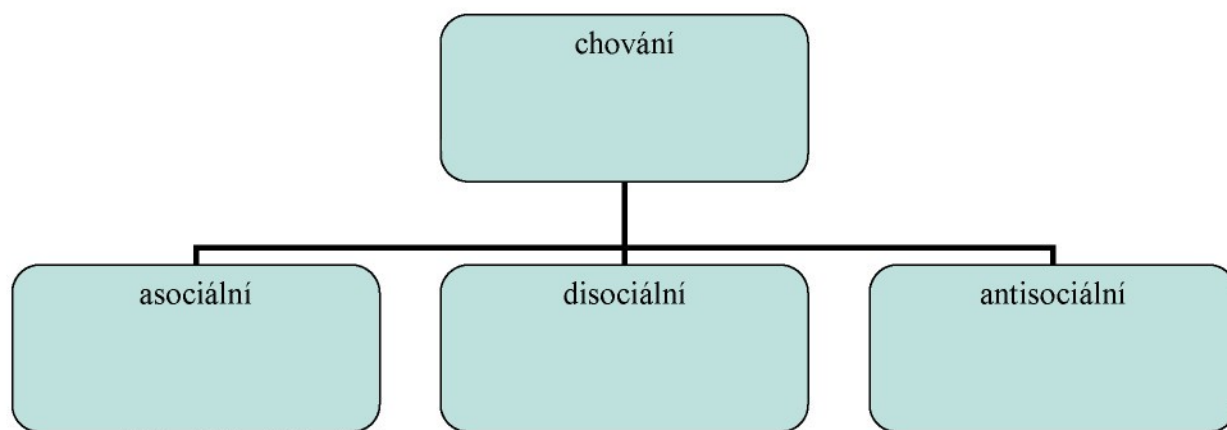
Sociální deviace je každá odchylka od společností uznávané normy. Deviace může být jak negativní, tak i pozitivní. Normu určuje společnost, která stanoví toleranční limit, jenž je určen chováním, které je společnost ještě schopna a ochotna akceptovat. Společenskými návyky jsou ve společnosti názory, co se sluší a co už je nad rámec slušného chování. Skupiny, které jsou od společností odlišné, nazýváme sociálně deviantní nebo sociálně patologické skupiny.

2.3 Hlavní směry a přístupy k sociálním deviacím:

- biologické teorie
- psychologické teorie
- sociologické teorie

¹ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pracovníky policie a vězeňské služby, Liberec 2003, první vydání, ISBN 80-7083-702-0, str. 11-15

2.4 Chování

2.4.1 Asociální chování

Asociální chování je chování protispolečenské, nespolečenské, které neodpovídá a neztotožňuje se s mravní normou a hodnotami dané společnosti, nedosahuje ještě hodnot a postojů k ničení společenských norem, zásad, pravidel a zvyklostí. Chování nemusí být kriminální.²

2.4.2 Disociální chování

Je chování nepřizpůsobivé, nepřiměřené. Jednání může být protispolečenské, navenek se může jevit jako jednání běžné sociální normy nebo normy stanovené skupinou.

2.4.3 Antisociální chování

Je takové chování, které je vědomě protispolečenské a je kriminálního charakteru. Uvedené chování zahrnuje takové jednání, které je v rozporu s daným trestním řádem

² SOCHUREK, J., Vybrané kapitoly ze sociální patologie, I. Díl, Liberec 2001, první vydání, ISBN 80-7083-494-3, str. 11-16

společnosti. Jednání je zaměřené proti společnosti cíleně, jak proti normám, tak i proti hodnotám.³

2.5 Sociálně rizikové skupiny

Jako sociálně rizikové skupiny jsou označeny skupiny, jejichž členové jsou ohroženi více než ostatní běžná populace některým deviantním jevem. Jsou to např. členové závadových, negativních part. Jedná se rovněž o populaci lidí, kteří mohou být dlouhodobě vystaveni různým sociálně patologickým jevům.

Němec rozděluje skupinovou trestnou činnost do čtyř skupin:

- příležitostná skupina
- parta
- organizovaná kriminální skupina
- zločinecká organizace⁴

2.5.1 Příležitostná skupina

Příležitostná skupina vzniká nahodile, náhle a není předem určena. Může se jednat o chování nad rámec tolerančního limitu, případně může mít znaky asociálního jednání před spácháním samotného trestného činu. Skupina může být anonymní, kde se vzájemně členové takto vytvořené skupiny mezi sebou neznají, anebo se může jednat o krátkodobou skupinu, např. fotbalových fanoušků, kteří mají krátkodobý společný zájem, který trvá jen po dobu utkání, krátce před ním, případně po něm. Členové této příležitostné skupiny nemusí mít a mnohdy ani nemají jiné společné zájmy vyjma fotbalu.

2.5.2 Parta

Parta na rozdíl od příležitostné skupiny vykazuje znaky stálosti, její členové mají za určitých podmínek společné potřeby, názory a zájmy. Mají obvykle vytvořený určitý druh hierarchie, postavení členů v partě. Parta může být definována jako neformální sociální skupina s trvalejšími strukturovanými vztahy.

³ SOCHUREK, J., Úvod do sociální patologie, Liberec 2009, první vydání, ISBN 978-80-7372-448-1, str. 18, 46

⁴ SOCHUREK, J., Úvod do sociální patologie, Liberec 2009, první vydání, ISBN 978-80-7372-448-1, str. 51-52

Dle Chaloupky (1973) jsou party:

- pozitivní

Chování je v souladu se zájmy společnosti. Nevykazují znaky asociálního chování, naopak působí pozitivně na své členy. Jedná se především o zájmové oblasti vzdělávání, sportu, ekologie atd.

- indiferentní

Mohou se někdy objevit známky asociálního chování, jedná se jen o ojedinělé výstřelky, jinak její zaměření není jednoznačně protispolečenské.

- negativní

Členové těchto part zaujímají především asociální postoje ke společnosti, jejich chování vykazuje znaky kriminálního jednání, dopouštějí se trestné činnosti, normy společnosti ignorují a rekrutují se většinou územně, tj. v určité oblasti se v partě vyskytují především vrstevníci určité názoru, mnohdy s negativním postojem vůči normám společnosti. Vytvářejí vlastní hodnotu norem, k tomuto jim ovšem chybějí finanční prostředky, které si obstarávají trestnou činností. Jejich volný čas je vyplněn vysedáváním v hernách, bezcílým touláním a pácháním, z počátku drobné, kriminality majetkového charakteru, která může postupně přerůst v dobře organizovanou, plánovanou kriminalitu. Takto fungující parta vykazuje znaky gangu.

2.5.1.1 Kriminogenní faktory party

- anonymita jedince v partě
- vedoucí party je silná osobnost a má autoritu
- silné a sugestivní přejímání ideologie party
- agresivita je výrazným fenoménem uvnitř hierarchie party

Delikventní party se dělí podle způsobu plánování a úrovně páčání trestné činnosti. Nejvyšším stupněm delikventní party je gang, který má vysoký stupeň organizovanosti. Má přesně rozdělenou hierarchii, pro své členy vytváří falešná alibi, zahlazuje stopy vzniklé kriminální činností a panuje v ní silná koheze skupinového charakteru.

Sociální zastoupení v partách je různorodé. Mohou sem patřit výlučně jedinci s poruchou chování či jedinci s výraznou a závažnou poruchou osobnosti. Nemusí to být ovšem pravidlo, zdánlivě neproblémový jedinec z normální rodiny může převzít pravidla a postoje negativní party a začlenit se do takovéto delikventní party.

Vůdce negativní party bývá osobností, kterou ostatní členové uznávají a jednají podle jejích pokynů a povelů bez ohledu na svoje potřeby. Vše podřizují názorům a potřebám vůdce v partě. Osobnost takového vůdce bývá dominantní, bezohledná, s talentem k vedení skupiny, nechybí jí vlastnost ovládat jiné s přesvědčením, že právě její názor je ten jediný správný.

V negativních partách se soustřeďují převážně mladí lidé s pocitem sounáležitosti ke svým vrstevníkům a jedincům, kteří mají stejný či podobný názor na svět a na dodržování norem dané společnosti, zejména v negativním uvažování. Mladý člověk je ohrožen zejména tím, že pokud nemá dobrý a příkladný vliv rodiny, často se pak obrací na své vrstevníky, kteří nemusejí působit na psychiku a ujasňování názorů pozitivním směrem. Takový člověk je potom lehce ovlivnitelný a snadno podlehne negativní partě.

2.5.2 Delikventní party

Dělíme podle stupně organizovanosti:

• Organizovaná parta

Charakteristickým rysem je stálost vůdce, vládne zde pevný systém a řád. Vládne zde silná hierarchie, stát se jejím členem není snadné, své členy si vybírá. Svou trestnou činnost zakrývá, zahlazuje vzniklé stopy, vytváří falešná alibi atd.

• **Poloorganizovaná parta**

Je pro ni charakteristické, že nemá pevný řád, své členy si nevybírám. Má svého vůdce nebo je řízena několika dominantními jedinci. Sdružuje lidi stejných zájmů, kteří se proto schází, struktura party není pevně uspořádána.

• **Volná parta**

Nemá stálého vůdce, existují její stálější členové, složení z dominantních jedinců. Charakteristické pro ni je, že se schází na stejném místě, přijít může kdokoli, kdo akceptuje její názory.⁵

2.6 Trestná činnost

Dle Vágnerové lze trestnou činnost chápat jako projev poruchy sociálně-adaptačních schopností a dovedností. Jde o jasnou odchylku od norem daných společností. Lze ji chápat jako kriminální chování porušující právní normy společnosti. Trestnost činů, které nejsou akceptovány společností, je vymezena trestním zákoníkem. Kriminální chování je pro společnost označeno jako nepřijatelné a je stanoveným způsobem sankcionováno. V každé společnosti se najdou jedinci, kteří porušují dané normy. Lze s jistotou předpokládat, že žádný systém zcela nevymýtí trestnou činnost. Společnost brání svoji rovnováhu a stabilitu tím, že trestá ty, co je porušují.

2.7 Teorie příčin kriminálního chování

Kriminální aktivitu lze definovat jako specifickou odchylku od běžného chování. K tomuto rozvoji chování může přispět mnoho nespecifických faktorů. Teorií, které se snažily vysvětlit příčinu kriminálního jednání bylo mnoho.

Například mezi nejznámější teorie patří:

- teorie zdůrazňující genetické dispozice ke kriminálnímu chování. Známa je teorie „vrozeného zločince“, jejímž autorem je známý vojenský lékař a představitel

⁵ SOCHUREK, J., Úvod do sociální patologie, Liberec 2009, první vydání, ISBN 978-80-7372-448-1, str. 52-57

pozitivistické školy 19. století Cesare Lombroso, i když později sám připustil, že na příčině kriminálního chování se podílí více faktorů

- dalším představitelem nativistického chápání příčin kriminálního chování byl H.H. Goddard, který považoval za příčinu mentální defekt, při kterém se člověk není schopen normálně chovat
- další teorie počítala již s vlivem učení. Anglický psycholog Eysenck označoval za rizikového jedince extrovertního neurotika, který důsledkem nedostatečné socializace odmítá respektovat normy dané společností.
- mezi další teorie patří teorie sebekontroly podle Trávise a Gottfredsona, kteří považují za nejvýznamnější předpoklad k asociálnímu jednání neschopnost sebeovládání
- podle teorie Walterse a Whita je hlavní příčinou kriminálního chování odlišné uvažování
- základem Cloningerovy trojdimenzionální teorie osobnosti je předpokládaná dispozice reagovat určitým způsobem:

člověk nereaguje na reakci okolí, je mu lhostejná

zvýšená potřeba silných zážitků, těžkost snášení stereotypů běžného dne

nereaguje na nebezpečí, nepocituje strach v situacích tomu odpovídajících,

neschopen adekvátního jednání, orientace v čase ⁶

2.7.1 Výskyt vzniku kriminálního chování

Přesné údaje o četnosti osob, které páchají trestnou činnost, nebo alespoň jednou za svůj život spáchaly trestný čin, nejsou k dispozici. Lze vycházet jen a pouze z počtu osob, které byly odsouzeny, resp. z počtu spáchaných trestných činů. V roce 1993 dle Raineho činil zhruba mezi 5-7 % populace. Četnost osob, které by se daly do uvedené kategorie zařadit, se odvíjí od momentální politické situace, společenských norem a pravidel, v neposlední řadě od ekonomické úrovně a migrace obyvatel.

• Pohlaví

Trestnou činnost častěji páchají muži než ženy a to v poměru 10:1, (dle Blackburna, 1993), nebo 10:6 (dle Černý, 2002)

⁶ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha 2008, Portál, čtvrté vydání, ISBN 978-80-7367-414-4, str. 805-807

„Z psychologického hlediska je zajímavá interpretace této skutečnosti, která má nepochybně biologické i sociálně-psychologické příčiny. Jak Lombroso, tak i Freud předpokládali, že páchaní trestné činnosti u žen souvisí se zavržením ženské role. Společensky podmíněná změna pojetí této role má určité nějaký význam, protože kriminalita žen v posledních letech spíše narůstá, i když příčiny mohou být různé. Sociobiologický přístup zdůrazňuje větší význam bezohledného asertivního chování pro sebeuplatnění v případě jedinců mužského pohlaví, kde je důležitý boj s konkurencí, zatímco pro ženy jsou účelné vzorce chování (Raine, 1993).“ (Vágnerová, 2008, str. 807)

• Věk

Asociální chování se u mužů projevuje ve větší míře v rozmezí adolescentního věku a mladé dospělosti. Převážnou část recidivistů tvoří muži ve věku do 30 let. Dle Marešové (2000) je to až 80% recidivistů mužské populace. Ve věku kolem 50. roku četnost trestné činnosti výrazně klesá. U těchto osob jde převážně o kriminalitu, kterou páchají jednotlivě, samy. U mladých adolescentů a pachatelů ve věku rané dospělosti se ve větší míře jedná o trestnou činnost páchanou ve skupinkách, partách, popř. v gangu.

• Vzdělání a sociální postavení

Vliv vzdělání má význam u kriminálních recidivistů, kteří se nejčastěji řadí do kategorie nižšího stupně vzdělání. Není neobvyklé a vyskytuje se ve větší míře, že tito recidivisté nemají žádnou kvalifikaci profesního rázu a řadí se často mezi příslušníky nižší sociální vrstvy.

• Demografické hledisko

Vyšší míra kriminality je pochopitelně tam, kde je větší hustota obyvatelstva, tj. ve velkých městech, kde žije více obyvatel. Kriminalita je zde vyšší zhruba 5x (Schmeidler, 2000) než na malých městech či venkově.

Trestný čin, dle Vágnerové, vzniká jako souhrn tří faktorů:

- motivovaný pachatel
- vhodný objekt
- vhodné podmínky

2.7.2 Příčiny vzniku

Delikventní jednání a chování je multifaktoriální, je výsekem interakce prostředí, vnějších vlivů a vlastností jedince. Konkrétní trestný čin je vždy výsledkem aktuálních faktorů a vlivu vnějších okolností.

2.7.2.1 Vrozené dispozice

Vrozené dispozice mají na vliv a vznik kriminálního jednání značný význam. Zvýšený sklon k asociálnímu jednání musí mít nějakou příčinu. Příčina bývá neurofyzilogicky podmíněna. Tyto dispozice mohou být dány geneticky, ale mohou také vzniknout na bázi prenatálního poškození CNS.

2.7.2.2 Vlivy prostředí

Na jedince působí každá prožitá životní zkušenost vlivem prostředí, ve kterém žije. Každé prostředí posiluje nebo naopak potlačuje určitý typ chování, to platí i v případech, kdy určitý typ rodiny či sociální skupiny stimuluje rozvoj asociálního chování. Určitá zkušenost může vzniknout na bázi podmiňování, ale i nápodobou a identifikací.

• Rodina

Kriminalita ze strany rodičů zvyšuje riziko podobného chování jejich potomků. Dosud není zcela jasné, jestli působí významněji vlivy genetické nebo vlivy sociální. Negativní zkušenost z dětství může být určující pro negativní a asociální chování v dospělosti. Kvalita rodinného života má důležitý význam pro harmonický rozvoj osobnosti. Je zde problém zejména v nežádoucím vzorci negativního chování ze strany problémových a asociálních rodičů na své děti.

• Škola a vrstevníci

Ve velké míře se zde projevuje vliv vrstevníků a školy. Problémoví jedinci si hledají často své vzory u stejně smýšlejících a stejně jednajících vrstevníků. Většinou se jedná o vrstevníky, kteří mají problémy s dodržováním vnitřního řádu školy, s docházkou,

s prospěchem. První náznaky kriminálních aktivit přicházejí v adolescenci. U těchto jedinců je velké riziko, že se v budoucnu mohou přiklánět k asociálnímu jednání, které může postupně přerůst do rozměrů kriminálního chování.

„Působení specifických podnětů, které vycházejí především z nejbližšího sociálního prostředí vede k cyklickému rozvoji komplexní sociální dysfunkčnosti, zahrnující i kriminální chování. Pachatelé trestných činů, kteří měli špatné rodiče, se rovněž stávají špatnými rodiči a manžely, stejně jako oni bít své děti i manželky, nezískají potřebnou kvalifikaci, nevydrží v žádném zaměstnání a jako zdroj obživy volí raději trestnou činnost. V rodině si osvojili vzorce chování, které používají i ve své dospělosti a dál je stejným způsobem předávají svým potomkům ve smyslu negativní sociální dědičnosti.“ (Vágnerová 2008, str. 809-810)

• Situační faktory

Situační faktory mohou být ve velké míře a za jistých okolností spouštěčem kriminálního chování. Mezi tyto faktory patří místo, dostupnost, čas, návykové látky a další. Jedinec, který se nechoval nikdy asociálně, může za jistých okolností (situačního faktoru) v jednom případě změnit své jinak normální jednání a následkem toho se u něho může rozvinout jednání kriminální. Může jít o tzv. souhru náhod nebo o to, že se jedinec ocitne na nesprávném místě v nesprávnou dobu.⁷

2.8 Návyková látka

Pojem je uveden v ustanovení §89 odst.10 trestního zákona, kde návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobící nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Výčet návykových látek je demonstrativní. Zákon č.37/1989 Sb. O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ve znění zákona č.425/1990Sb. a č.40/1995 Sb. obsahuje pro své účely tuto definici “jiné návykové látky než alkohol: chemické látky, jejichž

⁷ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha 2008, Portál, čtvrté vydání, ISBN 978-80-7367-414-4, str. 807-810

užívání může vyvolat závislost osob na nich, poškozuje zdraví a vede k jiné toxikomanii než alkoholismu“.⁸

2.9 Droga

Pochází z arabského slova „durana“ s původním významem léčivo. Jde o sušený rostlinný či živočišný materiál určený k léčebnému použití. V současnosti je to látka přírodní či syntetická, která splňuje dva základní požadavky:

- a) ovlivňuje prožívání reality (psychotropní efekt)
- b) může vyvolat závislost⁹

Omamná a psychotropní látka, návyková látka, je látka uvedená v příloze zákona č.167/1998 Sb. o návykových látkách, u které vzniká nebezpečí chronického návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost nebo pro toho, kdo je opakovaně bez odborného dohledu užívá.¹⁰

2.10 Závislost

2.10.1 Syndrom závislosti

Je to skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, kdy užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si jedinec dříve cenil více. Centrální popisnou charakteristikou syndromu závislosti je často silná touha brát psychoaktivní látky, alkohol nebo tabák.

⁸ CHMELÍK Jan a kol. *Drogová kriminalita*. MV ČR, Praha 1999, str. 5

⁹ CHMELÍK Jan a kol. *Drogová kriminalita*. MV ČR, Praha 1999, str. 4

¹⁰ CHMELÍK Jan a kol. *Drogová kriminalita*. MV ČR, Praha 1999, str. 6

2.10.2 Znaky závislosti

1. Silná touha nebo pocit puzení užívat látku (craving, bažení)
2. Potíže se sebeovládáním
3. Tělesný odvykací stav
4. Průkaz tolerance k účinku látky
5. Postupné zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů
6. Pokračování v užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých látek

2.10.3 Nebezpečnost odvykacích stavů a látek

Alkohol – těžké odvykací stavy s epileptickými záchvaty nebo deliriem život ohrožují

Opioidy – samy o sobě život neohrožují, pokud nejsou přítomny sebevražedné tendence nebo souběžně neprobíhá jiné onemocnění

Kanabinoidy – neohrožují život, většinou slabé

Sedativa a hypnotika – těžké odvykací stavy po vysokých dávkách mohou život ohrozit

Kokain – odvykací stav sám o sobě život neohrožuje

Jiná stimulancia (pervitin) – odvykací stav sám o sobě život neohrožuje

Tabák – odvykací stav sám o sobě život neohrožuje (oslabuje kognitivní funkce)

Těkavé látky – Odvykací stav neohrožuje život

Kombinování látek a jiné psychotropní látky – podle typu látek (různé)

2.10.4 Poruchy duševního zdraví, které návykové látky způsobují

- Akutní intoxikace

Príznaky jsou dány v souladu se známým účinkem vybrané látky

- Škodlivé užívání návykových látek

Při něm dochází k tělesnému a duševnímu poškození v důsledku návykové látky. Trvání příznaků je nejméně jeden měsíc nebo se vyskytuje několikrát v průběhu dvanácti měsíců.

- Odvykací syndrom

Pro to, aby se stanovila tato diagnóza, je nutné nedávné vysazení či redukce látky po opakovaném nebo dlouhodobém užívání, a to tak, aby byly příznaky v souladu se známými známkami odvykacího syndromu

- Odvykací syndrom s deliriem

Odvykací stav je komplikován deliriem zejména u závislých na alkoholu

- Psychotická porucha podmíněná psychotropními látkami

Začátek poruchy nastává během užívání nebo nejpozději dva dny po něm, tyto poruchy mohou trvat déle než 48 hodin a až 6 měsíců.

- Amnestický syndrom

Syndrom sdružený s chronickým výrazným zhoršením krátkodobé paměti. Patří sem např. Korsakovova psychóza, při které postižený nahrazuje výpadky paměti konfabulacemi, takže při povrchním kontaktu se nemusí problém rozpoznat.

- Reziduální stav a psychotická porucha s pozdním začátkem

Začátek poruchy přímo souvisí s požíváním látky nebo existuje důkaz, že poruchu lze přičíst látce. V této diagnostické kategorii se lze poměrně často setkat s psychotickou reminiscencí (tzv. flashback) – stavy, při kterých se opakují prožitky dříve vyvolané návykovými látkami, i když droga nebyla požitá. Toto je typické pro pervitin, halucinogeny a drogy z konopí. Flashbacky vymizí při abstinenci během jednoho roku až dvou let.¹¹

¹¹ NEŠPOR, K., Návykové chování a závislost, Praha 2007, Portál, třetí aktualizované vydání, ISBN 978-80-7367-267-6, str. 9-25

2.11 Typy pachatelů

Existuje mnoho forenzních typologií, které se ohlíží zejména na delikventní specifika a výchozí kritérium je hledisko psychopatologie.

Rozlišuje se 5 základních typů osobnosti pachatele. (Čírtková)

1. socializovaný typ

Je v podstatě normální, to znamená, že jedinec se chová na první dojem, jako by toleroval všechny společenské normy. Jeho reakce na spáchanou trestnou činnost nese znaky normálnosti (lítost, smutek, obavy). Páchání trestné činnosti je spíše epizodální. U tohoto typu pachatele je výrazná známka absence známek poruchovosti. Tento člověk žije jinak spíše normálním životem, až na občasné páchání trestné činnosti, která není na první pohled u tohoto jedince zřejmá.

2. neurotický typ

Tento typ pachatele nese známky patrné v okolí - a to zvýšenou úzkostnost, zvýšenou reakci na podněty - dráždivost, hysterické reakce, depresivní ladění. Typický představitel neurotického typu pachatele je osoba mladistvá a mladého věku. Pochází spíše ze středních vrstev a jeho problém začíná v nevyřešených emocionálních konfliktech, zejména v rodině. Kriminální aktivita je spíše protestem proti rodině než proti společnosti (reakce na přehlížení otcem, dominance matky). Způsoby páchání trestné činnosti nesou znaky typického rukopisu neurotického pachatele. Patří sem amatérské provedení, zanechávání velkého počtu stop na místě činu. U těchto pachatelů se pak posuzuje, zda se jedná o delikvenci z pocitu viny, anebo delikvenci z frustrované potřeby uznání.

3. psychopatický typ

U tohoto typu pachatele je značný podíl osobnosti na kriminálním jednání. Temperament a charakterové vlastnosti sehrávají výraznou roli ve způsobu páchání trestné činnosti. Pachatel se projevuje výrazným, nápadným a zvláštním způsobem chování

rozpoznatelným i laikem. Někdy se označuje též jako sociopatický typ – termín spíše pro anglosaský výklad. Tento vyrůstá v prostředí, které uznává vlastní deviantní normy. Dotyčný se ve společnosti vymyká běžnému standardu. Jde o pachatele problémového, jeho jednání může být přílišně impulsivní, výbušné. Zde se jedná o vymizení vyšších citů. Komunikace s těmito pachateli je výrazně obtížná. Tento typ si nepřiznává chybu, díky oploštělé emocionalitě zde selhávají postupy kladné stimulace, pocity viny. Psychopatie je trvalou odchylkou osobnosti jedince a práce s tímto typem není snadná ani pro personál vězeňského prostředí. Vyžaduje dlouhodobé působení s nejistotou, jak bude tento jedinec jednat v nenadálé situaci.

4. mentálně nedostačivý typ

Tento typ pachatele se vyznačuje především nízkou inteligencí. Jeho trestná činnost bývá nepromyšlená, primitivně provedená, přímočará. Mentálně nedostačivý typ pachatele se dopouští násilné trestné činnosti. Při skupinové trestné činnosti bývá vykonavatelem nápadů druhých. Znatelná je u něj špatná vyjadřovací schopnost, používá malou slovní zásobu. U tohoto typu je nápadné to, že neumí mnohdy ani vyjádřit své pohnutky ke spáchání trestného činu. Jeho osobnost je zvýšeně ovlivnitelná druhými a nekriticky přejímá jejich deviantní názory.

5. psychotický typ

Jako psychotický typ je označován jedinec, který v době spáchání trestného činu trpí některou konkrétní podobou nejtěžšího duševního onemocnění nebo psychózou. Psychotik se většinou dopouští násilných trestných činů. Jeho způsob provedení trestného činu je mimo chápání vnějšímu okolí. Je schopen zavraždit vlastní děti pro nepochopitelnou příčinu. Znakem je mimořádná brutalita, nečitelná a zvrácená motivace. Zde se zkoumá, zdali je tento typ v době spáchání trestného činu příčetný.¹²

¹² ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie, Plzeň 2004, první vydání, ISBN 80-86473-86-4, str. 68-74

2.12 Mladiství pachatelé

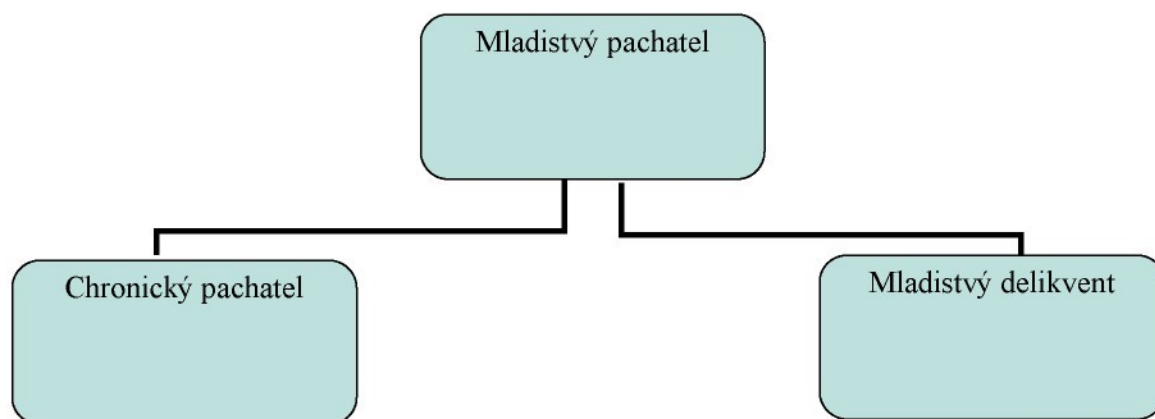
2.12.1 Kriminologické a psychologické faktory

Ve společnosti se vyskytuje znepokojivé procento mladistvých pachatelů páchajících majetkovou trestnou činností. S tímto pohledem na věc přichází vývojová psychologie. Vývojová psychologie se opírá o teorii životní cesty a zkoumá výskyt kriminálních vzorců chování v průběhu života jedince. Klade se zde důraz na věk mladistvého více než na samotný spáchaný trestný čin.

K rozlišujícím vnějším znakům patří:

- věk, ve kterém se u jedince objeví první znaky problematického chování
- závažnost a vzrůstající intenzita problémů (eskalace)
- věk, ve kterém dochází k vymizení kriminálního chování

Obecně vzato existují dva odlišné typy mladistvých pachatelů:

2.12.1.1 Chronický pachatel

Jedinec je od útlého věku nápadný tím, že porušuje běžné normy společnosti. Má problémy ve škole a jeho první kontakty s policií a institucemi OSPOD bývají mezi 6. – 12. rokem věku. Kriminální jednání v době beztrestnosti bývá v mnoha případech justici neznámé. Jeho chování nese znaky trestného činu. Agresivita se stupňuje a mezi 16. – 18.

rokem se dopouští jak majetkové, tak i násilné trestné činnosti, ve které pokračuje v dospělosti. Tento jedinec recidivuje svou trestnou činností.

2.12.1.2 Mladistvý delikvent

Konflikty začínají ve věku mezi 12. – 15. rokem. Do té doby je jeho vývoj zcela bezproblémový. V době puberty dochází ke zlomu, začíná nerespektovat některé sociální a právní normy. Mladistvý delikvent se dopouští především krádeží v obchodech, výtržnictví. Jeho kriminalita je občasná, narozdíl od chronického pachatele. Kolem 18. – 21. roku dochází k postupnému snižování a vymizení kriminálního jednání. Tito jedinci mají běžné životní návyky z dětství, a proto se postupně začleňují k normálnímu běžnému životnímu stylu s akceptací veškerých norem společnosti.¹³

2.13 Forenzní pedopsychiatrie

Zahrnuje v sobě i určité terapeutické aspekty, kdy prvořadým hlediskem je zejména ochrana mladistvého. Orgány činné v trestním řízení vyžadují znalecké posudky – psychiatrické vyšetření.

Mezi základní otázky pro potřeby znaleckého zkoumání patří:

- přitažlivost, o co usiluje, základní potřeby, hierarchie hodnot, postavení mezi vrstevníky
- schopnosti a nadání
- tlak sexuálního pudu, jaké hledá sexuální partnery
- smysl života, jak přejímá názory party, vrstevníků
- jak hodnotí názory rodičů, dospělých, autorit¹⁴

¹³ ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie, Plzeň 2004, první vydání, ISBN 80-86473-86-4, str. 74-78

¹⁴ PAVLOVSKÝ, P. a kolektiv, Soudní psychiatrie a psychologie, Praha 2004, Grada Publishing, druhé vydání, ISBN 80-247-0542-7, str. 93-94

2.14 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je významným sociálním problémem jedince ve společnosti. Nezaměstnaný ztrácí svou sociální roli v životě, a to snížením svého statutu. Ztráta zaměstnání vede k sociální degradaci, nezaměstnaný je vlastně na dobu, kdy je v této roli dočasně nebo dlouhodobě vyřazen ze společnosti. U člověka, který je dlouhodobě nezaměstnaný postupně může nastat to, že on samotný si na svou roli ve společnosti zvykne, rezignuje na lepší postavení v ní, a tím se postupně identifikuje mezi lidmi stejně postižené nezaměstnaností či sociálním postavením ve společnosti. Tato subkultura je pak především závislá na sociálních dávkách, které jistě nemusí jedinci stačit na svou potřebu, kdy tato skutečnost mnohdy vede takto postižené lidi k tomu, že se velmi často snaží dosáhnout lepšího finančního zabezpečení pomocí nestandardních příjmů, a to kriminální činností, zejména majetkového charakteru.¹⁵

2.15 Bezdomovectví

Jedná se o sociálně patologický jev, který se v naší zemi začal „rozvíjet“ po pádu „železné opony“.

2.15.1 Příčiny bezdomovectví

- materiální a ekonomické faktory
- sociální
- příčiny uvnitř rodiny
- individuální příčiny
- deinstitutionalizace

„Bezdomovectví neznamená z psychologického hlediska pouze vymezení vztahu k bydlení, ale je považováno za způsob života. Je výsledkem dlouhodobého a generalizovaného psychosociálního selhání, v jehož důsledku dochází ke ztrátě většiny běžných rolí a úpadku společenské prestiže.“¹⁶ (Sochůrek, 2009, str.137)

¹⁵ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha 2008, Portál, čtvrté vydání, ISBN 978-80-7367-414-4, str. 744-745

¹⁶ SOCHŮREK, J., Úvod do sociální patologie, Liberec TUL 2009, ISBN 978-80-7372-448-1, str. 137

2.15.2 Výskyt bezdomovectví

Četnost je velmi těžké zjistit, neboť do současné doby chybí jakákoliv evidence bezdomovců. Podle odhadů je jich zhruba kolem 100tis. (tento odhad je z roku 2004), předpokládá se, že každým rokem jich přibude 10%. Bezdomovci jsou častěji muži než ženy. Poměr činí zhruba 6:1. Nejčastější skupinou jsou muži ve věkovém rozhraní 40-60 let.

2.15.3 Osobnost bezdomovce

Psychické změny jsou v důsledku jejich životního stylu. Citové prožívání bývá často otupělé a vyhaslé. Zůstávají základní způsoby emočního reagování, a to pocity nelibosti nebo libosti. Cítí se zatíženi větším množstvím problémů, a proto jsou většinou hostinní a depresivní.

2.15.4 Schopnosti

Schopnosti jsou u většiny bezdomovců snižené, nedokážou se adekvátně orientovat ve světě. Většinou se nedovedou poučit ze zkušenosti, neznají svá práva, nevyužívají je. Celkově se tedy neorientují v reálném světě. Užívají tzv. paliativní obrannou strategii – neřešící problém, ale pouze vymezující jeho negativní následky. Životní styl bezdomovce je typický maximálním zjednodušením. Život bezdomovce je stereotypním vegetováním, často spojeným s užíváním drog a alkoholu. Bezdomovec je jedinec, který zpravidla není schopen sám zvládnout běžné životní nároky. Jeho obranou je nečinnost, rezignace a přežívání ze dne na den, bez jasného cíle.¹⁷

Bezdomovci se z důvodu jejich životní situace často dopouštějí kriminálního jednání především majetkového charakteru, většinou drobných krádeží.

¹⁷ VÁGNEROVÁ, M., Psychopatologie pro pomáhající profese, Praha 2004, Portál, třetí vydání, ISBN 80-7178-802-3, str. 748-751

2.16 Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.)

§ 13 Trestný čin

Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

§ 14 Přečiny a zločiny

Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.

Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.¹⁸

Pachatel, spolupachatel a účastník trestného činu

§ 22 Pachatel

Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.

Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepříčetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala.

¹⁸ Trestní zákoník, Praha 2009, Policejní prezidium, str. 4

§ 23 Spolupachatel

Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

§ 24 Účastník

Účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu je, kdo úmyslně

- a) spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor),
- b) vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin (návodce), nebo
- c) umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník).

Na trestní odpovědnost a trestnost účastníka se užije ustanovení o trestní odpovědnosti a trestnosti pachatele, jestliže trestní zákon nestanoví něco jiného.

Trestní odpovědnost účastníka zaniká, jestliže dobrovolně upustil od dalšího účastenství na trestném činu a

- a) odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého účastenství, nebo
- b) učinil o účastenství na trestném činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého účastenství, mohlo být ještě odstraněno; oznámení je nutno učinit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, voják může místo toho učinit oznámení nadřízenému.

Je-li na činu zúčastněno více osob, nebrání zániku trestní odpovědnosti účastníka, který takto jednal, je-li čin spáchán ostatními pachateli nezávisle na jeho dřívějším přispění k činu nebo přes jeho včasné oznámení.

Ustanovení odstavců 3 a 4 se nevztahuje na trestní odpovědnost účastníka za jiný trestný čin, který již jednáním uvedeným v odstavci 1 spáchal.¹⁹

¹⁹ Trestní zákoník, Praha 2009, Policejní prezidium, str. 7

§ 134 VĚC A JINÁ MAJETKOVÁ HODNOTA

Věcí se rozumí i ovladatelná přírodní síla. Ustanovení o věcech se vztahují i na živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla, peněžní prostředky na účtu a na cenné papíry, nevyplyvá-li z jednotlivých ustanovení trestního zákona něco jiného.

Jinou majetkovou hodnotou se rozumí majetkové právo nebo jiná penězi ocenitelná hodnota, která není věcí a nevztahují se na ní ustanovení o věcech podle odstavce 1.²⁰

2.17 Majetková trestná činnost

Majetkovou trestnou činnost lze obecně rozdělit do 3 skupin:

a) směřující k obohacení pachatele

- krádež
- zpronevěra
- podvod atd.

b) úmyslné poškozování cizího majetku – není zde úmysl obohatit se

c) podílnictví – pachatel využívá trestné činnosti páchané jinou osobou k vlastnímu obohacení

Charakteristickým znakem je útok na cizí majetek. Majetkové trestné činy tvoří značnou část celkové kriminality. Od r. 1989 prudce narůstá. V posledních letech tento druh trestné činnosti klesá. Klesá také objasněnost, v r. 1993 byla nejnižší. V r. 2001 byly nejčastější:

- krádeže prosté
- krádeže vloupáním
- podvody, zpronevěra atd.
- krádeže vozidel

V závislosti na škodách – r. 1995 (extrémní výkyv), r. 2001 (10,3 mld)

²⁰ Trestní zákoník, Praha 2009, Policejní prezidium, str. 50

Pachatelé:

- mladší ve věkových skupinách 15-20, 20-30 let

U žen tento trend klesá. Vliv alkoholu není tak výrazný. Výrazný podíl zaujímají recidivisté a to více než 50%. Již po roce 1991 roste zastoupení prvotrestaných osob.

Nejvyšší objasněnost mají V. Čechy (40%). Celkově stíháno 52 tis. osob, 1/4 byli pachatelé do 18 let (do 15 – 12,4%; od 15-18 – 12,7%), 1/3 recidivisté.

ETIOLOGIE

Působí zde řada faktorů:

- legislativní úprava
- deformovaný vztah k cizímu majetku
- převratné změny ve společnosti, což mělo za následek uvolnění morálky
- pokles právního vědomí.
- amnestie (1990)
- oslabení státních orgánů – hlavně policejních složek (přebudování policie, nízká autorita, nedůvěra veřejnosti).
- nízká úroveň preventivní činnosti

PREVENCE

Je třeba zaměřit se na preventivní opatření v sociální oblasti řešené globálně. Vytváření dostatečných pracovních míst a dalších vzdělávacích a výcvikových příležitostí. Dalšími faktory mohou být: zvýšení morální a etické úrovně, úcta k dodržování zákonů.

Dobrá je též situační prevence (bezpečnostní zámky, označování majetku). Informační činnost zaměřit na média, která mohou přinášet informace o lokalitách se zvýšenou kriminalitou.²¹

²¹ Sylaby k trestnímu právu, Fakulta hospodářská, katedra práva

2.18 Recidiva

Recidiva v obecném slova smyslu znamená opakování určitého jevu či určitého chování. V oblasti trestního práva se recidivou rozumí opakované páchaní trestné činnosti přes předchozí odsouzení. Recidivistou je tedy pachatel, který se znovu dopustí trestného činu, ačkoliv již v minulosti byl pro trestný čin odsouzen.

Recidivu pak dále dělíme na:

- **recidivu speciální:** pachatel se opakovaně dopouští trestné činnosti stejného charakteru (např. majetkové trestné činnosti)
- **recidivu obecnou,** kdy pachatel páchá postupně trestné činy různého charakteru (např. násilný trestný čin a hospodářský trestný čin).²²

2.19 Probační a mediační služba ČR

2.19.1 Zákon

Probační a mediační služba a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě) ve znění zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb. a zákona č. 264/2006 Sb.

2.19.2 Poslání, cíle a činnosti PMS České Republiky

Probační a mediační služba usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality.

²² <http://www.trestni-rizeni.com/vyklad-pojmu/recidivista>

Probační a mediační služba ČR představuje novou instituci na poli trestní politiky, vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Vyváženým propojením obou se vytváří nová multi - disciplinární profese v systému trestní justice.

Integrace pachatele

Probační a mediační služba usiluje o začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.

Participace poškozeného

Probační a mediační služba se snaží o zapojení poškozeného do „procesu“ vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.

Ochrana společnosti

Probační a mediační služba přispívá k ochraně společnosti účinným řešením konfliktů a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Mediace

Mediace je mimosoudní zprostředkování řešení trestního konfliktu mezi poškozeným a obviněným – pachatelem, za účasti třetí osoby – mediátora. Poskytuje oběma stranám možnost vyjádřit své pocity, očekávání a potřeby, které vznikly v souvislosti s trestnou činností. Současně umožňuje domluvit se na rychlém a přijatelném způsobu náhrady škody. Účast na mediaci je pro obě strany dobrovolná.²³

²³ http://www.pmscr.cz/download/PMS_letak_MEDIACE_tisk.pdf

Probace

Slovo probace pochází z latinského „probare“ a znamená ověřování, zkoušení. Soudce může uložit dohled, pokud rozhodne o podmíněném upuštění od potrestání, podmíněném odsouzení nebo podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Dohled může také nahradit pobyt obviněného ve vazbě, v tomto případě o dohledu rozhoduje státní zástupce nebo soudce. Dohled probíhá jako pravidelný osobní kontakt obviněného nebo odsouzeného (dále jen klienta) s probačním pracovníkem. Tato pravidelná setkání se konají na středisku Probační a mediační služby v místě pobytu klienta. Probační úředník má právo také navštívit klienta doma. Pravidelná kontrola chování klienta může přispět k tomu, že klient bude schopen vést svůj život bez dalšího konfliktu se zákonem. Vedle průběžného ověřování toho, jak klient žije, se dále ověřuje i to, zdali klientovy informace k probačnímu úředníkovi jsou pravdivé. Při osobních setkáních má klient prostor sdělit své starosti, zájmy a potřeby, se kterými mu může probační úředník pomoci.²⁴

Parole

Jedná se o probační službu pro klienta, který je podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem. V rámci podmíněného propuštění soudem je stanoven dohled úředníků probační služby. Dohledem se rozumí pravidelný osobní kontakt klienta s úředníkem probační a mediační služby a důsledná kontrola dodržování dalších povinností a omezení, které soudce v rámci rozhodnutí o podmíněném propuštění z výkonu trestu vydá. V tomto ohledu úředník kontroluje, zda klient nenavštěvuje zakázaná místa, podrobuje se léčení závislostí, povinnost nahradit škodu a další.²⁵

Obecně prospěšné práce

Alternativní trest, který může soudce uložit v rozsahu 50-300 hodin (u dospělých), 50-150 hodin (u mladistvých) za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let. Obecně prospěšné práce (dále jen OPP) je nutno odpracovat osobně, bezplatně, ve svém volném čase, nejpozději ve lhůtě jednoho roku od převzetí usnesení o konkrétním místě výkonu trestu. Místem pro výkon trestu OPP může být obecní úřad, městský úřad, státní nebo obecně prospěšná, nezisková organizace. Po vykonání trestu

²⁴ http://www.pmscr.cz/download/PMS_letak_DOHLED_tisk.pdf

²⁵ http://www.pmscr.cz/download/PMS_letak_PAROLE_tisk.pdf

OPP se na pachatele hledí jako by nebyl odsouzen a soud mu zahradí odsouzení – výmaz z rejstříku trestů. Při porušení podmínek výkonu trestu OPP, a je-li to opakovaně, může být ze strany instituce, kde se provádí OPP, vypovězena dohoda. Dále jestli klient nevykoná práci do termínu, může mu být trest OPP přeměněn na výkon odnětí svobody, a to za každé neodpracované 2 hodiny = 1 den odnětí svobody. (Platnost do r. 2009).

Oběti trestného činu

Poškozeným, obětí je každý, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví nebo způsobena majetková, morální nebo jiná škoda. Mediační a probační služba ČR může v případě zájmu oběti trestného činu zprostředkovat jednání mezi ní a obviněným ohledně náhrady materiální škody, morální újmy za účasti odborníka – mediátora. Mediacce je dobrovolná pro obě strany. Řeší se zde možnost uzavření dohody o řešení vzniklých následků, které zohledňují zájmy a potřeby oběti trestného činu.²⁶

Legislativa ve vztahu ke klientovi

Veškerá činnost Probační a mediační služby ČR je bezplatná, klient má v případě zájmu veškeré úkony spojené s touto službou zcela zdarma. Vztah pomáhajícího a klienta má své specifika a je v každém případě zcela odlišný a jedinečný.²⁷

²⁶ http://www.pmscr.cz/download/PMS_letak_OBETI_tisk.pdf

²⁷ KOPŘIVA K., Lidský vztah jako součást profese, 4. vydání, Portál, Praha 2000, ISBN 80-7178-429-X, str. 28

III Praktická část

3.1 Cíl praktické části

Z doposud získaných informací vyplývá, že na území bývalého Severočeského kraje bylo za období let 2006 až 2009 spácháno velké množství případů vloupání do zaparkovaných motorových vozidel. Jedná se o republikový podprůměr v tomto druhu páchané trestné činnosti. Jak vyplývá ze statistických údajů, nápad trestné činnosti se pohybuje ročně v průměru kolem 4.500 napadených vozidel. V současné době se tento neblahý kriminální trend mírně snižuje. Objasněnost takto spáchaných trestných činů je v průměru kolem 23% v rámci Severočeského kraje.

V okrese Liberec je páchaná trestná činnost na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel ve svém nápadu trestné činnosti na čelním místě v druhu páchané trestné činnosti. V počtu napadených motorových vozidel bylo ve sledovaném období spácháno v průměru kolem 400 skutků za kalendářní rok uvedené trestné činnosti. Podíl objasněných případů, kdy je pachatel vypátrán a dále řešen policií, potažmo orgány činných v trestním řízení je v průměru 20%.

Ze shora uvedených údajů je patrné, že objasněnost okresu Liberec v rámci republiky je nadprůměrem. Republiková objasněnost trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel je zhruba kolem 9%, kdy nápad uvedené trestné činnosti je ve sledovaném období ročně kolem neuvěřitelných 50.000 napadených vozidel.

Pro účely průzkumu, uvedeného v této práci, jsme se rozhodli zahrnout do průzkumu pachatele vyšetřovaných případů vloupání do zaparkovaných motorových vozidel, kde pachatelé žijí na území katastru města Liberce. Uvedený vzorek budeme porovnávat s pachateli, kteří nežijí na území katastru města Liberce, tj. ostatní pachatelé z České republiky.

Do výzkumného šetření budou zařazeny případy vloupání do zaparkovaných motorových vozidel, jichž se dopustili pachatelé na území okresu Liberce za období od počátku roku 2006 do konce roku 2009.

Předmětem našeho výzkumného šetření jsou anamnézy pachatelů trestných činů z obou popisovaných skupin, jejich trestní minulost, věk, rodinné prostředí, dále motiv pachatelů ke spáchané trestné činnosti právě uvedeného majetkového charakteru s cílem potvrzení, popřípadě vyvrácení námi stanovených předpokladů.

3.2 Stanovené předpoklady

Účelem výzkumného šetření je potvrdit či vyvrátit následující předpoklady:

1. Předpokládáme, že více než 75% pachatelů vloupání do zaparkovaných motorových vozidel jsou pachatelé ve věku do 30 let.
2. Předpokládáme, že více jak 80 % pachatelů je z řad uživatelů psychotropních a omamných látek.
3. Předpokládáme, že trestná činnost vloupání do zaparkovaných motorových vozidel je páchána z větší části pachateli, kteří pocházejí z problematického rodinného prostředí.
4. Předpokládáme, že více jak 60% pachatelů nemá dokončené středoškolské vzdělání s maturitou nebo učební obor.

3.3 Použité metody

Praktická část výzkumného šetření bakalářské práce byla provedena formou dostupných, níže popsanych metod:

- analýza policejních statistik trestné činnosti za období let 2006 - 2009
- analýza vyšetřovacích spisových materiálů policie za období let 2006 - 2009
- řízené rozhovory a analýza dokumentů pachatelů z vyšetřovacích spisů
- dotazníkové šetření

3.3.1 Analýza statistických materiálů

Tato uvedená metoda byla využita, neboť umožňuje získání velmi přesných informací o stavu a vývoji majetkové trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel za uvedené sledované období let 2006 – 2009 za území celé České republiky, potažmo území dnes již bývalé Severočeské krajské správy policie a okresu Liberec. K dosažení stanovených cílů byla provedena analýza oficiálních statistických přehledů Policie České republiky, které dokumentují majetkovou trestnou činnost na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel za sledované období 4 let.

Na základě stanovených předpokladů byly při analytické činnosti pro účely našeho průzkumu především zvoleny statistické přehledy dokumentující celkové počty napadených vozidel a celkové počty případů, které se podařily policii její činností objasnit. Dále nejčastější pohnutky a motivy pachatelů uvedené trestné činnosti, jejich věkového zastoupení a jejich pohlaví.

3.3.2 Řízený rozhovor a analýza spisových materiálů

Při samotné průzkumné práci jsme u některých pachatelů zvolili metodu řízeného rozhovoru, při kterém byly respondentům kladeny otázky připravené ve vytvořeném dotazníku vzhledem ke specifickým páchané trestné činnosti, a s ohledem na verbální schopnosti dotazovaných. U dalších respondentů byla podrobně provedena analýza spisových materiálů, ze kterých vyplynuly odpovědi do předmětného dotazníku. Všichni respondenti byli realizováni pro svou trestnou činnost majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel na kriminální službě v Liberci.

Metodou analýzy spisových materiálů byly analyzovány písemné materiály vyšetřovacích spisů jednotlivých pachatelů, kteří byli při vyšetřování trestné činnosti zkoumáni znalcem v oboru psychiatrie, kdy v jejich anamnézách byly nalezeny odpovědi na otázky pro sestavený dotazník.

Při zpracování průzkumu jsme užili dotazník vlastní konstrukce, který je uveden v příloze bakalářské práce. Dotazník je tvořen z celkem 22 otázek zaměřených zejména k získání informací týkajících se osobních a rodinných anamnéz, dále kriminologických

aspektů a motivů jednání pachatelů uvedené trestné činnosti majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel.

3.4 Charakteristika zkoumaného vzorku

Při výzkumném šetření jsme použili vzorek 48 osob náhodně vybraných pachatelů, kteří byli trestně stíháni dle § 160 trestního řádu. Jedná se o pachatele kriminální problematiky majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel. Kriminální aktivita zkoumaného vzorku pachatelů je za období sledovaných let 2006 – 2009 na území okresu Liberec.

Pro samotnou potřebu výzkumného šetření jsme vzorek 48 pachatelů rozdělili do dvou základních skupin. Do první skupiny byli zařazeni pachatelé, kteří trvale žijí na katastru města Liberce a do druhé skupiny byli zařazeni pachatelé, kteří žijí mimo město Liberec. Jedná se ve většině případů o tzv. nájezdníky. Tato skupina navštěvuje město Liberec s jasným cílem provádění trestné činnosti na úseku vloupání do motorových vozidel.

3.5 Realizace výzkumného šetření a interpretace výsledků

3.5.1 Interpretace na základě analýzy statistických údajů.

Analýzou většího časového rozpětí k vyhodnocení nápadu trestné činnosti majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel s použitou metodou analytického vyhodnocení statistických údajů bylo zjištěno, že největší nápad uvedené trestné činnosti byl v letech 1998 – 2002. Po tomto roce nápad mírně klesá, kdy stagnuje v letech 2005. Od tohoto data je nápad uvedené trestné činnosti každoročně průměrně obdobný.

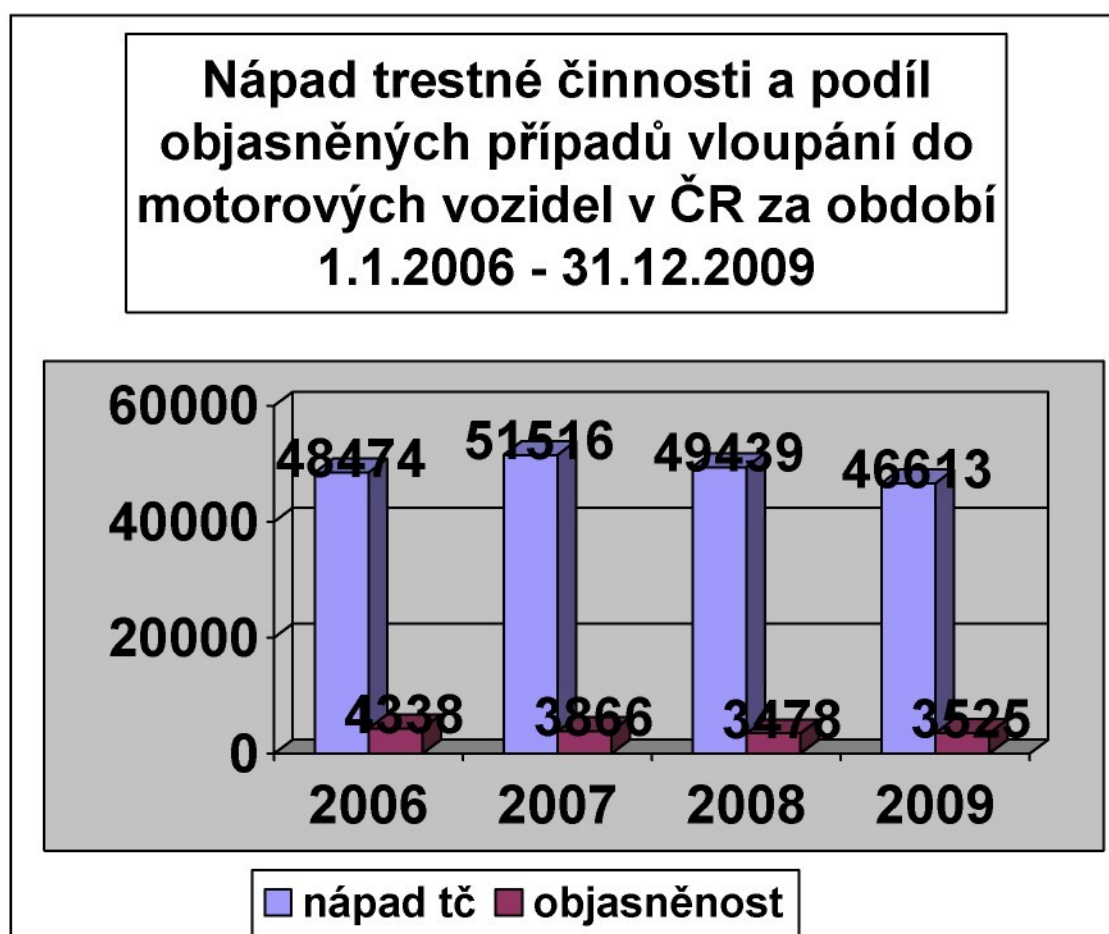
Uvedená trestná činnost je vzhledem k formě a způsobu páchaní jednou z jednodušších forem páchané majetkové trestné činnosti. Pachatelé ve většině případů nemusejí překonávat velkou námahu při samotném aktu kriminální činnosti na místě činu.

Trestná činnost majetkového charakteru na úseku problematiky vloupání do zaparkovaných motorových vozidel je jedním z nejčastějších a nejčtenějších fenoménů majetkové trestné činnosti. Každoroční nápad uvedené trestné činnosti je vzhledem k ostatní

trestné činnosti majetkového charakteru, případně násilného charakteru, jednoznačně jeden z největších. Objasňování této trestné činnosti je značně problematické a nese vzhledem k jejímu provádění a objektům napadení značné komplikace. Problém potírání a odhalování uvedené trestné činnosti je vzhledem k širokému spektru pachatelů jeden z nejméně snadných pro vyšetřující policisty.

Na následujícím grafu č. 1 je znázorněn celkový počet (nápad) trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel za období let 2006 až 2009 na území České republiky. Uvedený graf byl zpracován na základě podkladů statistických údajů Policejního prezidia Policie České republiky. Graf rovněž znázorňuje počet případů, které se podařilo objasnit, tj. vypátrat pachatele.

Graf č. 1 – Nápad trestné činnosti a podíl objasněných případů v ČR

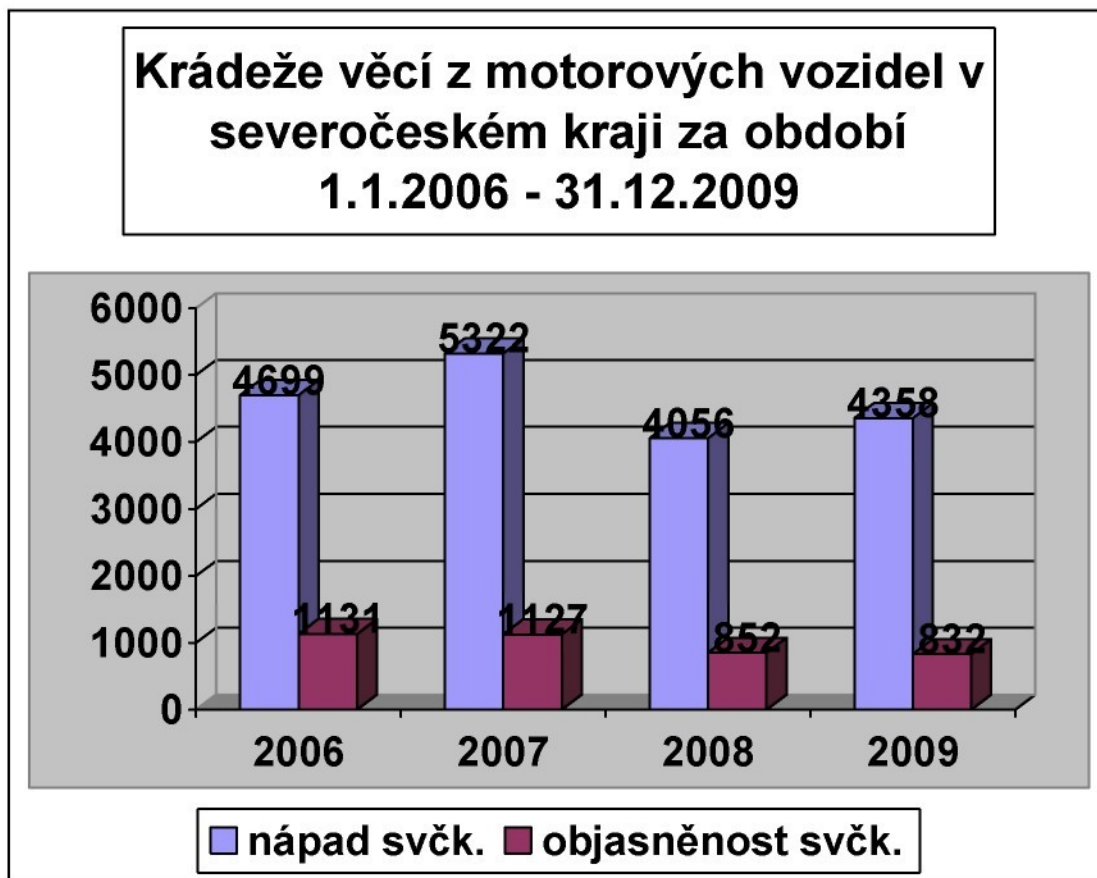

Graf č. 1 znázorňuje, že největší počet případů vloupání do motorových vozidel ve sledovaném období byl v roce 2007 a nejmenší za rok 2009. Uvedený nápad trestné činnosti je značný. V roce 2006 činí objasněnost 8,9%, v roce 2007 7,5%, v roce 2008 je to 7% a v roce 2009 7,5% případů. Graf ukazuje, že uvedená trestná činnost se nedaří uspokojivě v celorepublikovém měřítku potírat a objasňovat.

Celkový počet případů je, jak je znázorněno na grafu kolem 50 tis. případů ročně a objasněných případů je kolem 3.6 tis. případů.

Pro porovnání jsme z policejních statistik zjistili na následujícím grafu celkový počet (nápad) trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel za období let 2006 až 2009 na území dnes již bývalé Severočeské krajské správy policie. Graf taktéž znázorňuje počet případů, které se podařilo objasnit, tj. vypátrat pachatele.

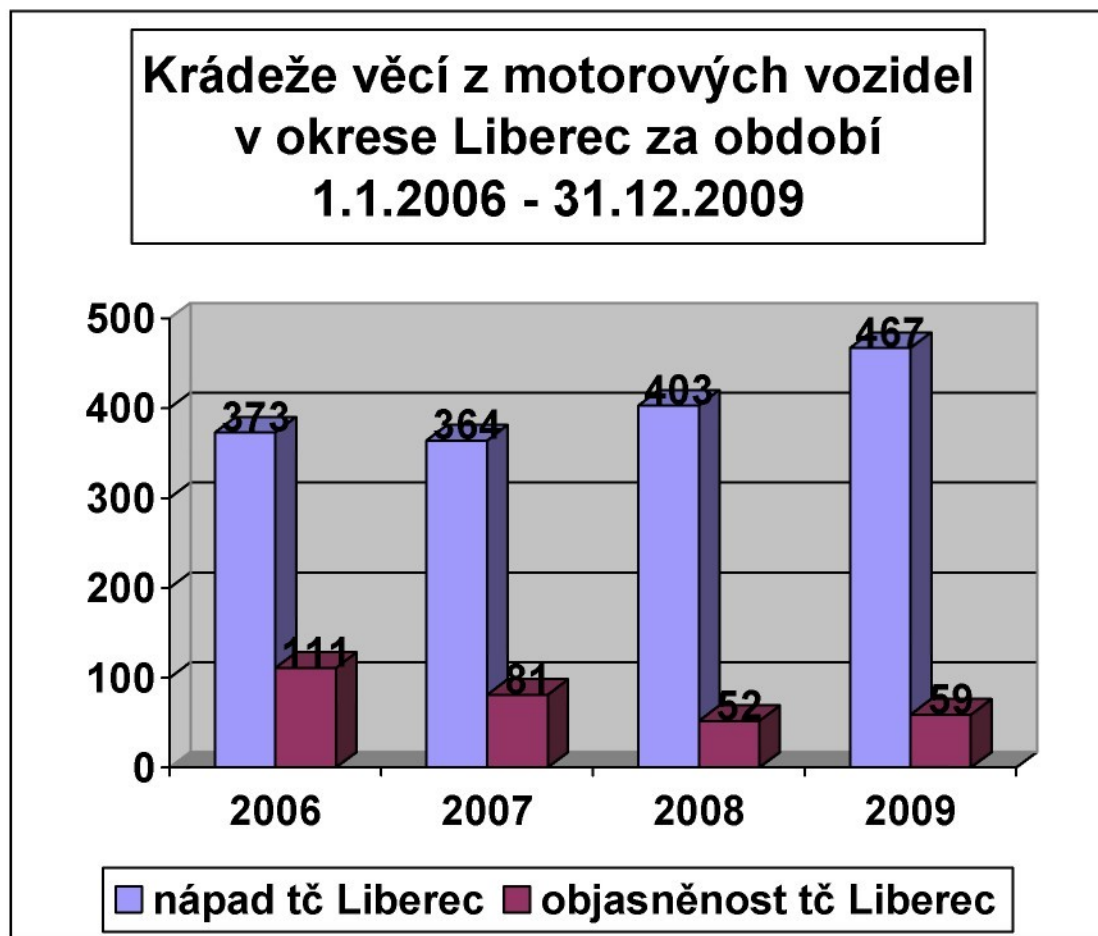
Graf č. 2 – Krádeže věcí z vozidel v severočeském kraji

Na grafu č. 2 je vidět skutečnost, že podíl nápadu trestné činnosti vloupání do zaparkovaných motorových vozidel, vzhledem k policejnímu uspořádání tehdejších územních celků, je v porovnání s republikovým nápadem trestné činnosti poměrně menší. Počet objasněných případů této trestné činnosti je vyšší. V roce 2006 se podařilo objasnit 24% případů, v roce 2007 21% případů, v roce 2008 21% a v roce 2009 se objasnilo 19% případů.

Na následujícím grafu č. 3 je znázorněn nápad trestné činnosti majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel v okrese Liberec za stejné časové období jak ve výše znázorněných grafech č.1 a 2, rovněž je zde znázorněn podíl objasněných případů této trestné činnosti.

Graf č. 3 – Krádeže věcí z vozidel v okrese Liberec

Na znázorněném grafu č. 3 je interpretována trestná činnost majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel v okrese Liberec ve shora znázorněném období. Nejvíce napadených vozidel bylo v roce 2009, naopak nejmenší nápad uvedené trestné činnosti byl v roce 2007. Na grafu je zřejmé, že prováděná trestná činnost majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel má vzestupnou tendenci. V roce 2006 se podařilo v okrese Liberec objasnit 30% případů, v roce 2007 to bylo 22% případů, v roce 2008 pak 13% a v roce 2009 se podařilo objasnit necelých 13% případů.

3.5.2 Interpretace výsledků použitých metod

Při vyhodnocení použitých metod při realizaci bakalářské práce o pachatelích trestné činnosti majetkového charakteru na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel byly zjištěny následující informace:

Zkoumaný vzorek respondentů jsme rozdělili do dvou skupin.

Skupina A je zastoupena 27 pachateli trestných činů, kteří trvale žijí na katastru území města Liberce.

Skupina B je zastoupena pachateli trestných činů, tzv. "nájezdníky", kteří trvale nežijí v regionu Liberec. Trestnou činnost přijíždí páchat do Liberce.

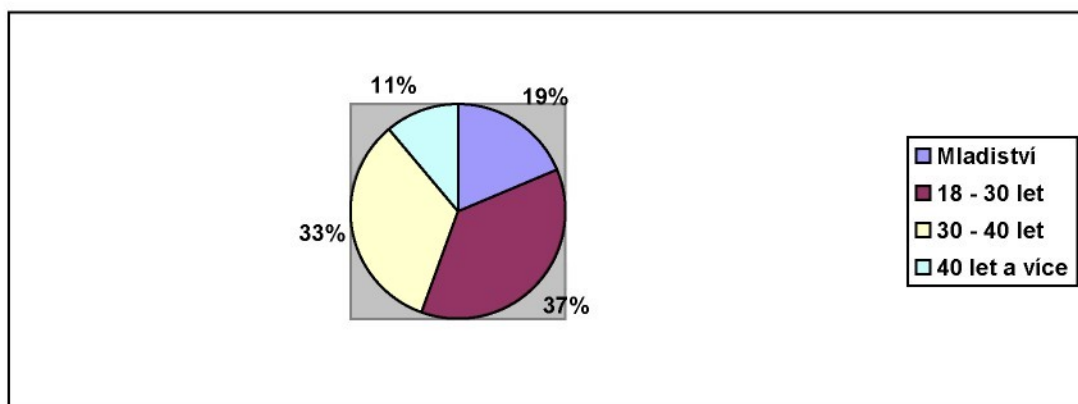
Ve skupině A je zastoupeno celkem 27 respondentů. Z tohoto počtu je v zastoupení 23 mužů a 4 ženy. Ve skupině B je zastoupeno celkem 21 respondentů. Z toho v zastoupení 18 mužů a 3 ženy. Páchání trestné činnosti majetkového charakteru ve specifiku a zejména zaměření na uvedenou trestnou činnost můžeme uvést následně na níže uvedených údajích.

1. Věk

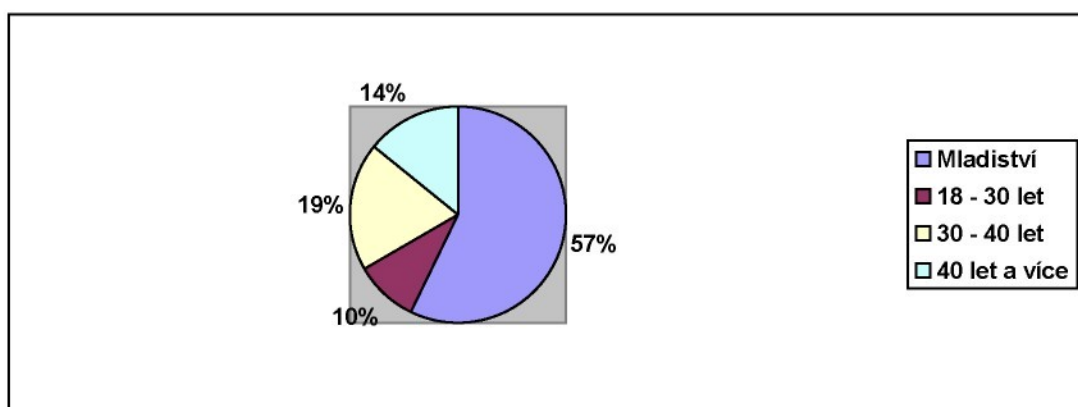
Ve skupině A bylo zjištěno, že 5 osob v období spáchání trestného činu byly osoby ve věku do 18 let, tedy ve věku mladistvém, 10 osob bylo ve věku 18 – 30 let, 9 osob bylo ve věku 30 – 40 let, 3 osoby byly ve stáří 40 a více let. Podle dotazníku byly ve skupině A zastoupeny všechny věkové kategorie.

Skupina B zahrnovala 12 osob mladších 18 let (mladiství), 2 osoby ve věku 18 - 30 let, 4 osoby ve věku 30 - 40 let, 3 osoby ve věku 40 let a více. V této skupině byly rovněž zastoupeny všechny věkové kategorie pachatelů.

Graf č. 4a – Věk pachatelů - skupina A

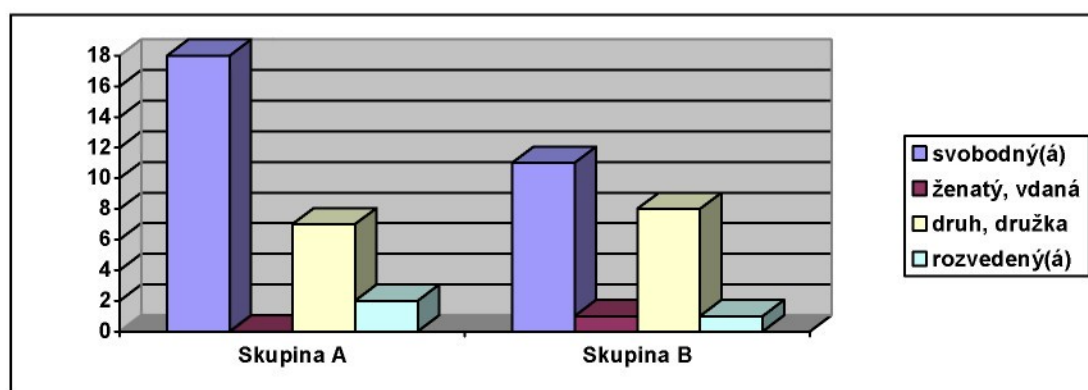
Graf č. 4b – Věk pachatelů - skupina B

2. Rodinný stav

Na tomto ukazateli je patrné, že většina pachatelů z obou skupin, jak z domácích, tak i mimolibereckých, jsou pachatelé, kteří jsou svobodní, případně jde o vztah jako druh a družka. Pachatelé v manželském svazku a rozvedení jsou zastoupeni v malém počtu. Pro přehled jsou údaje zobrazeny na následujícím grafu č. 5.

Graf . 5 – Rodinný stav pachatelů

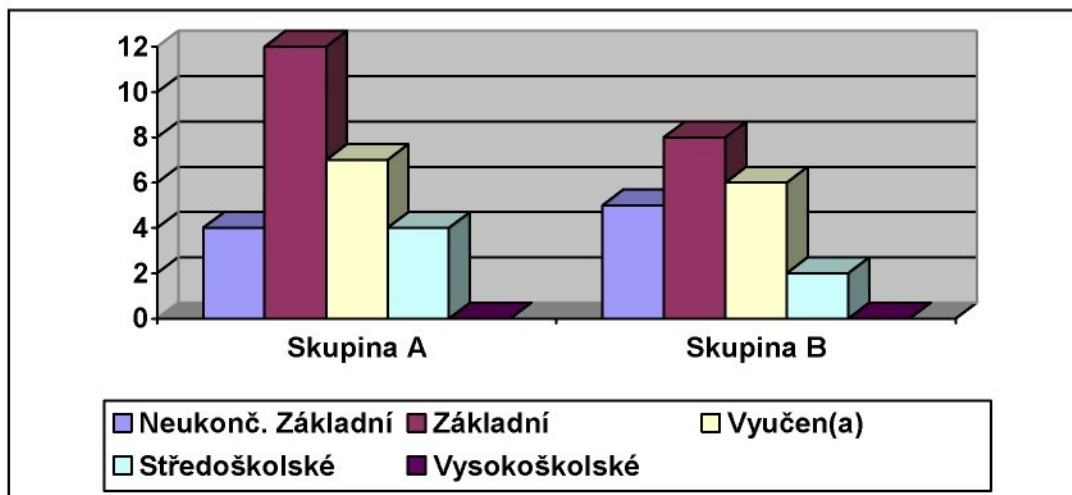

3. Dosažené vzdělání

Ve skupině A jsou 4 osoby (tj. 15%) s neukončeným základním vzděláním, s ukončeným základním vzděláním 12 osob (tj. 44%), střední odborné vzdělání má 7 osob (tj. 26%), středoškolské s maturitou mají 4 osoby (tj. 15%), vysokoškolsky vzdělaný pachatel se ve skupině A nenachází.

Ve skupině B je 5 osob (tj. 24%) s neukončeným základním vzděláním, se základním vzděláním 8 osob (tj. 38%), střední odborné vzdělání, tj. vyučení v učebním oboru, má 6 osob (tj. 29%), středoškolské s maturitou mají 2 osoby (tj. 9%). Vysokoškolské vzdělání nemá rovněž nikdo z pachatelů ve skupině B. Pro přehled je vše znázorněno na grafu č. 6

Graf č. 6 – Vzdělání pachatelů

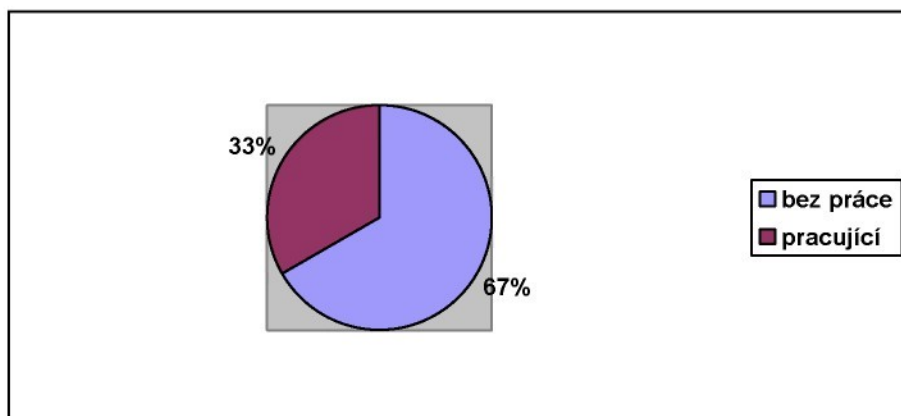

Na znázorněném grafu č. 6 je patrné, že většina pachatelů majetkové trestné činnosti na úseku vloupání do zaparkovaných motorových vozidel má nižší stupeň vzdělání, které se pohybuje většinou na úrovni základního vzdělání až středního odborného, bez maturitní zkoušky.

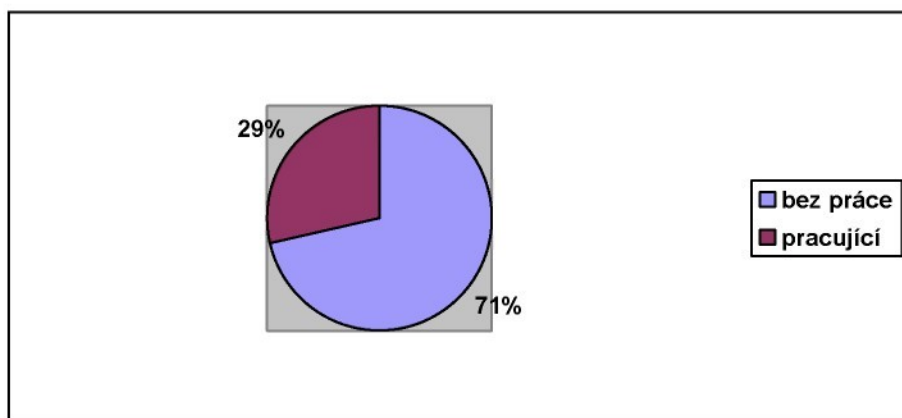
4. Zaměstnání

Drtivá většina pachatelů nemá stálé pracovní místo. V některých případech jsou to uchazeči o zaměstnání vedení na příslušných Úřadech práce. Otázkou však zůstává, je-li opravdový zájem těchto osob o práci. Respondenti ze skupiny A, kteří jsou bez zaměstnání, anebo nemají stálé pracovní místo, tvoří 67%. Respondenti ze skupiny B bez zaměstnání tvoří 71%. V dělnických profesích pracuje v této skupině 29%.

Graf č. 7a – zaměstnanost pachatelů - skupina A

Graf č. 7b – zaměstnanost pachatelů - skupina B

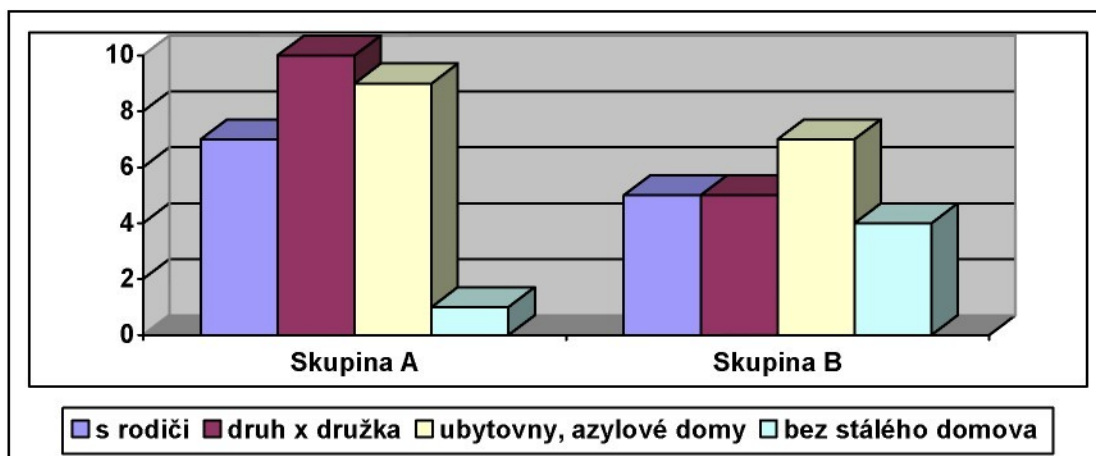

5. Kde žije respondent

Ve skupině A bylo zjištěno, že **7 respondentů** (tj. 26%) žije s rodiči nebo s jedním z rodičů ve společné domácnosti. Ve společné domácnosti ve vztahu jako druh a družka žije 10 respondentů (tj. 37%), Na ubytovnách či v azylových domech se zdržuje převážně 9 respondentů (tj. 33%). U jednoho respondenta (tj. 4%) bylo zjištěno, že jeho způsob života v době vyšetřování odpovídal spíše životnímu stylu bezdomovce – přespával ve vozidle.

Ve skupině B bylo zjištěno, že **5 respondentů** (tj. 24%) žije s rodiči nebo s jedním z rodičů ve společné domácnosti, jako druh a družka žije 5 respondentů (tj. 24%). Na ubytovnách či v azylových domech žije 7 respondentů (tj. 33%). 4 respondenti (tj. 19%) ve skupině B žijí převážně způsobem bez stálého bydliště, přespávají ve vozidlech, anebo se příležitostně ubytovávají.

Graf č. 8 – Kde žije respondent

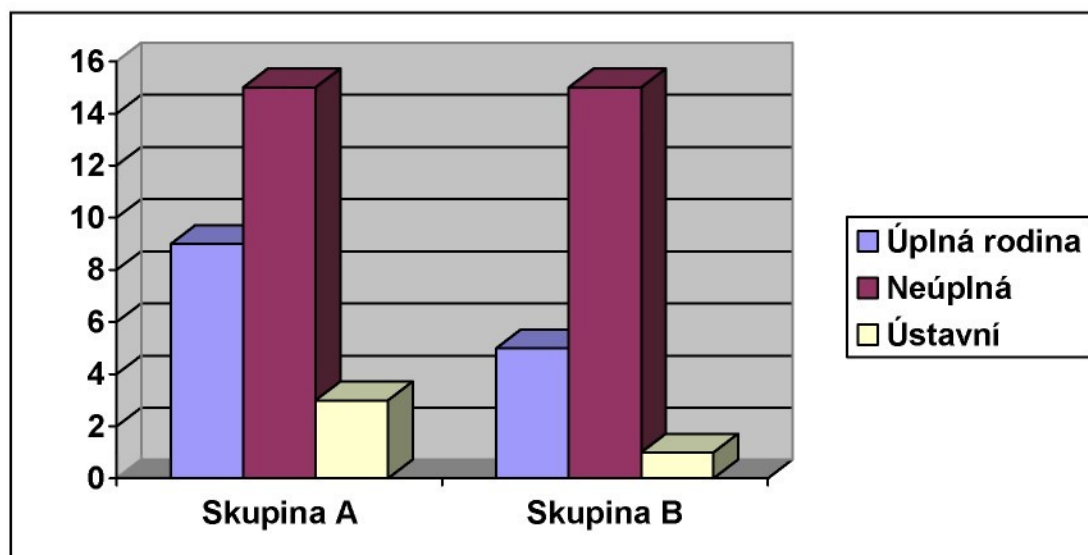
Zde je zajímavé, že obě skupiny jsou téměř vyrovnané v porovnání, kdy se jedná o případ, že žijí s rodiči, nebo alespoň s jedním z nich. Ve skupině B bylo zjištěno, že je zde více pachatelů, kteří nemají bydliště, přespávají, kde se dá a příležitostně. Tito pachatelé většinou přespávali v motorových vozidlech, kde měli uložené veškeré své osobní věci.

6. Rodina, ve které byla osoba vychovávána

Ve skupině A bylo vychovááno v úplné rodině 9 respondentů (tj. 33%). V neúplné rodině, kde byl respondent vychováván jedním z rodičů, žilo celkem 15 respondentů (tj. 56%). Ve třech případech (tj. 11%) byli respondenti vychováni v ústavní péči.

Ve skupině B bylo v úplné rodině vychovááno 5 respondentů (tj. 24%), v neúplné rodině bylo vychovááno 15 respondentů (tj. 71%), v ústavní péči pak 1 respondent (tj. 5%). Na následujícím grafu č. 9 je stav pro přehled znázorněn.

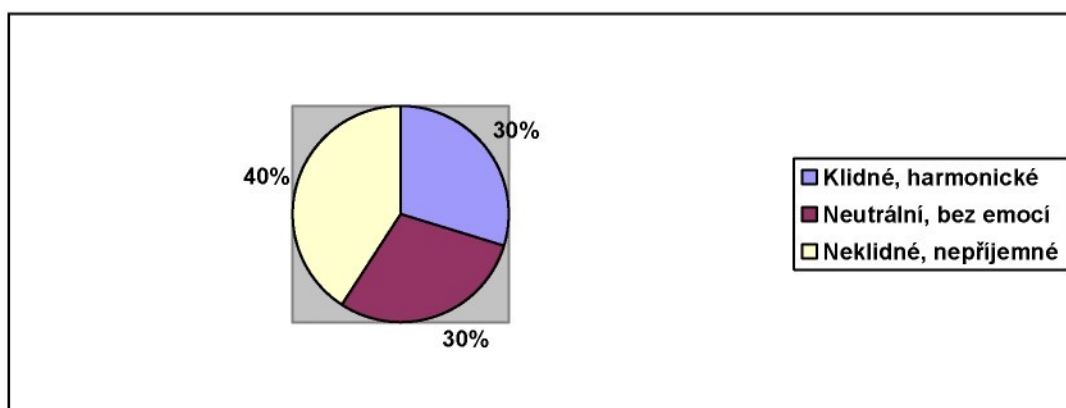
Graf č. 9 – Rodina, kde byli pachatelé vychováni

7. Rodinné prostředí

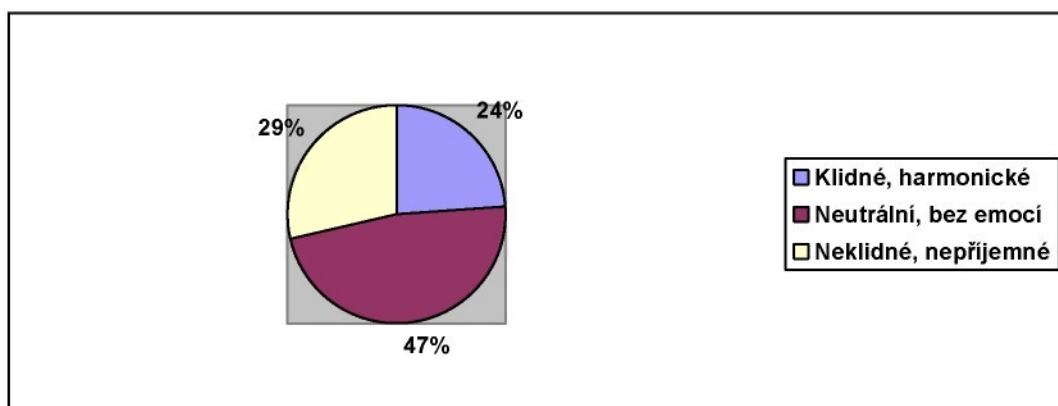
Klidné, příjemné rodinné prostředí a zázemí označilo ze skupiny A 8 respondentů (tj. 30%). Rodinné prostředí bez emocí, neutrální bez citového vyjádření označilo 8 respondentů (tj. 30%). Nepříjemné, nevlídné a neklidné rodinné prostředí označilo 11 respondentů (tj. 40%).

Graf č. 10a – Rodinné prostředí - skupina A

Ve skupině B označilo jako příjemné, klidné rodinné prostředí, kde byli respondenti vychováváni, celkem 5 osob (tj. 24%), rodinné prostředí bez emocí, neutrální označilo 10 respondentů (tj. 47%). Jako nepříjemné, neklidné označilo rodinné prostředí 6 respondentů (tj. 29%).

Graf č. 10b – Rodinné prostředí - skupina B

8. Počet sourozenců

Ve skupině A bylo u 12 respondentů (tj. 44%) zaznamenáno, že nemají žádného sourozence, jednoho sourozence označilo 7 respondentů (tj. 26%), Více sourozenců označilo 8 respondentů (tj. 30%). Ve skupině B bylo označeno 8 respondentů (tj. 38%) bez sourozence, s jedním sourozencem bylo označeno 5 respondentů (tj. 24%), s více sourozenci bylo označeno 8 respondentů (tj. 38%).

Tabulka č. 1 – Počet sourozenců pachatelů

Počet sourozenců

	bez sourozenců	Jeden	Dva a více
Skupina A	12	7	8
Skupina B	8	5	8

9. Kdo respondenta převážně vychovával

Ve skupině A vychovávala respondenty v 17 případech (tj. 63%) především matka, v 7 případech (tj. 26%) otec a ve 3 případech (tj. 11%) byla výchova respondentů svěřena někomu jinému, v těchto případech se jednalo o výchovu prarodičů nebo ústavní.

Ve skupině B vychovávala respondenty ve 12 případech (tj. 57%) matka, v 5 případech (tj. 24%) vychovával otec a ve 4 případech (tj. 19%) byla výchova respondentů především na jiné osobě ze širšího rodinného prostředí nebo ústavní výchova. Na následujícím grafu č. 11 je výchova zaznamenána.

Graf. č. 11 – Výchovné prostředí pachatelů

